

POSLOVICE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

ПОГЛАВЉЕ 1

- P**riče Solomuna sina Davidovog, cara Izrailjevog,
- ² Da se poznaje mudrost i nastava, da se razumeju reči razumne,
- ³ Da se prima nastava u razumu, u pravdi, u sudu i u svemu što je pravo,
- ⁴ Da se daje ludima razboritost, mladićima znanje i pomnjinost.
- ⁵ Mudar će slušati i više će znati, i razuman će steći mudrost,
- ⁶ Da razume priče i značenje, reči mudrih ljudi i zagonetke njihove.
- ⁷ Početak je mudrosti strah Gospodnji; ludi preziru mudrost i nastavu.
- ⁸ Slušaj, sine, nastavu oca svog, i ne ostavljaj nauke matere svoje.
- ⁹ Jer će biti venac od milina oko glave tvoje, i grivna na grlu tvom.
- ¹⁰ Sine moj, ako bi te mamili grešnici, ne pristaj;
- ¹¹ Ako bi rekli: Hodi s nama da vrebamo krv, da zasedamo pravome nizašta;
- ¹² Proždrećemo ih kao grob žive, i svekolicke kao one koji silaze u jamu;
- ¹³ Svakojakog blaga dobićemo, napunićemo kuće svoje plena;
- ¹⁴ Bacaćeš žreb svoj s nama; jedan će nam tobolac biti svima;
- ¹⁵ Sine moj, ne idi na put s njima, čuvaj nogu svoju od staze njihove.
- ¹⁶ Jer nogama svojim trče na zlo i hite da prolivaju krv.
- ¹⁷ Jer se uzalud razapinje mreža na oči svakoj ptici;
- ¹⁸ A oni vrebaju svoju krv i zasedaju svojoj duši.
- ¹⁹ Takvi su putevi svih lakomih na dobitak, koji uzima dušu svojim gospodarima.
- ²⁰ Premudrost više na polju, na ulicama pušta glas svoj;
- ²¹ U najvećoj vrevi više, na vratima, u gradu govori svoje besede;
- ²² Ludi, dokle ćete ljubiti ludost? I podsmevačima dokle će biti mio podsmeh? I bezumni, dokle će mrzeti na znanje?
- ²³ Obratite se na karanje moje; evo, izasuću vam duh svoj, kazaću vam reči svoje.
- ²⁴ Što zvah, ali ne hteste, pružah ruku svoju, ali niko ne mari,
- ²⁵ Nego odbaciste svaki savet moj, i karanje moje ne hteste primiti;
- ²⁶ Zato ću se i ja smeјati vašoj nevolji, rugaću se kad dodje čega se bojite;
- ²⁷ Kad kao pustoš dodje čega se bojite, i pogibao vaša kao oluja kad dodje, kad navali na vas nevolja i muka.
- ²⁸ Tada će me zvati, ali se neću odazvati; rano će tražiti, ali me neće naći.

- ²⁹ Jer mrziše na znanje, i strah Gospodnji ne izabraše;
³⁰ Ne pristaše na moj savet, i preziraše sva karanja moja.
³¹ Zato će jesti plod od puteva svojih, i nasitiće se saveta svojih.
³² Jer će lude ubiti mir njihov, i bezumne će pogubiti sreća njihova.
³³ Ali ko me sluša boraviće bezbrižno, i biće na miru ne bojeći se zla.

ПОГЛАВЉЕ 2

- S**ine moj, ako primiš reči moje, i zapovesti moje sahraniš kod sebe,
² Da pazi uho tvoje na mudrost, i prigneš srce svoje k razumu,
³ Ako prizoveš mudrost, i k razumu podigneš glas svoj,
⁴ Ako ga ustražiš kao srebro, i kao sakriveno blago ako dobro ustražiš;
⁵ Tada ćeš razumeti strah Gospodnji, i poznanje Božije naći ćeš.
⁶ Jer Gospod daje mudrost, iz Njegovih usta dolazi znanje i razum.
⁷ Čuva pravima šta doista jeste, štit je onima koji hode u bezazlenosti,
⁸ Da bi se držali staza pravih, a On čuva put svetaca svojih.
⁹ Tada ćeš razumeti pravdu i sud i šta je pravo, i svaki dobri put.
¹⁰ Kad dodje mudrost u srce tvoje, i znanje omili duši tvojoj,
¹¹ Pomnjjivost će paziti na te, razum će te čuvati,
¹² Izbavljajući te od zla puta, od ljudi koji govore opake stvari,
¹³ Koji ostavljaju prave pute da idu putevima mračnim,
¹⁴ Koji se raduju zlo čineći, i igraju u zlim opčinama;
¹⁵ Kojih su putevi krivi, i sami su opaki na stazama svojim;
¹⁶ Izbavljajući te od žene tudje, od tudjinke, koja laska svojim rečima,
¹⁷ Koja ostavlja vodju mladosti svoje, i zaboravlja zavet Boga svog.
¹⁸ Jer k smrti vodi dom njen, i k mrtvima staze njene.
¹⁹ Ko god udje k njoj ne vraća se, niti izlazi na put životni.
²⁰ Zato hodi putem dobrih, i drži se staza pravedničkih.
²¹ Jer će pravednici nastavati na zemlji, i bezazleni će ostati na njoj.
²² A bezbožni će se istrebiti sa zemlje, i bezakonici će se iščupati iz nje.

ПОГЛАВЉЕ 3

- S**ine moj, ne zaboravljaj nauke moje, i zapovesti moje neka hrane srce tvoje.
² Jer će ti doneti dug život, dobre godine i mir.
³ Milost i istina neka te ne ostavlja; priveži ih sebi na grlo, upiši ih na ploči srca svog.
⁴ Te ćeš naći milost i dobru misao pred Bogom i pred ljudima.
⁵ Uzda se u Gospoda svim srcem svojim, a na svoj razum ne oslanjaj se.
⁶ Na svim putevima svojim imaj Ga na umu, i On će upravljati staze tvoje.
⁷ Ne misli sam o sebi da si mudar; boj se Gospoda i uklanjaj se oda zla.
⁸ To će biti zdravlje pupku tvom i zalivanje kostima tvojim.
⁹ Poštuj Gospoda imanjem svojim i prvinama od svega dohotka svog;
¹⁰ I biće pune žitnice tvoje obilja, i presipaće se vino iz kaca tvojih.

- 11** Sine moj, ne odbacuj nastave Gospodnje, i nemoj da ti dosadi karanje Njegovo.
- 12** Jer koga ljubi Gospod onog kara, i kao otac sina koji mu je mio.
- 13** Blago čoveku koji nadje mudrost, i čoveku koji dobije razum.
- 14** Jer je bolje njom trgovati nego trgovati srebrom, i dobitak na njoj bolji je od zlata.
- 15** Skuplja je od dragog kamenja, i šta je god najmilijih stvari tvojih ne mogu se izjednačiti s njom.
- 16** Dug život u desnici joj je, a u levici bogatstvo i slava.
- 17** Putevi su njeni mili putevi i sve staze njene mirne.
- 18** Drvo je životno onima koji se hvataju za nju, i ko je god drži srećan je.
- 19** Gospod je mudrošću osnovao zemlju, utvrdio nebesa razumom.
- 20** Njegovom mudrošću razvališe se bezdane i oblaci kaplju rosom.
- 21** Sine moj, da ti to ne odlazi iz očiju; čuvaj pravu mudrost i razboritost;
- 22** I biće život duši tvojoj i nakit grlu tvom.
- 23** Tada ćeš ići bez brige putem svojim, i noga tvoja neće se spotaći.
- 24** Kad ležeš, nećeš se plašiti, i kad počivaš, sladak će ti biti san.
- 25** Nećeš se plašiti od nagle strahote ni od pogibli bezbožničke kad dodje.
- 26** Jer će ti Gospod biti uzdanica i čuvaće ti nogu da se ne uhvati.
- 27** Ne odreci dobra onima kojima treba, kad možeš učiniti.
- 28** Ne govori bližnjemu svom: Idi, i dodji drugi put, i sutra ću ti dati, kad imaš.
- 29** Ne kuj zlo bližnjemu svom koji živi s tobom bez brige.
- 30** Ne svadjaj se ni s kim bez uzroka, ako ti nije učinio zlo.
- 31** Nemoj zavideti nasilniku, ni izabrati koji put njegov.
- 32** Jer je mrzak Gospodu zlikovac, a u pravednih je tajna njegova.
- 33** Prokletstvo je Gospodnje u kući bezbožnikovoj, a stan pravednički blagosilja.
- 34** Jer podsmevačima On se podsmeva, a krotkima daje milost.
- 35** Mudri će naslediti slavu, a bezumnike će odneti sramota.

ПОГЛАВЉЕ 4

Slušajte, deco, nastavu očevu, i pazite da biste poznali mudrost.

- 2** Jer vam dobru nauku dajem, ne ostavljajte zakon moj.
- 3** Kad bejah sin u oca svog mlad, i jedinac u matere svoje,
- 4** On me učaše i govoraše mi: Neka primi srce tvoje reči moje, drži zapovesti moje i bićeš živ.
- 5** Pribavi mudrost, pribavi razum; ne zaboravljaj i ne odstupaj od reči usta mojih.
- 6** Nemoj je ostaviti, i čuvaće te, ljubi je, i hraniće te.
- 7** Mudrost je glavno; pribavi mudrost, i za sve imanje svoje pribavi razum.
- 8** Podiži je i ona će te uzvisiti, proslaviće te kad je zagriš.
- 9** Metnuće ti na glavu venac od milina, krasnu krunu daće ti.
- 10** Slušaj, sine moj, i primi reči moje, i umnožiće ti se godine životu.
- 11** Učim te putu mudrosti, vodim te stazama pravim.
- 12** Kad ushodiš, neće se stezati koraci tvoji, i ako potrčiš nećeš se spotaknuti.
- 13** Drži se nastave i ne puštaj, čuvaj je, jer ti je život.

- ¹⁴ Ne idi na stazu bezbožničku i putem nevaljalih ljudi ne stupaj.
- ¹⁵ Ostavi ga, ne hodi po njemu, ukloni se od njega i mini ga.
- ¹⁶ Jer ne spavaju ako ne učine zla, i ne dolazi im san ako koga ne obore.
- ¹⁷ Jer jedu hleb bezbožnosti i piju vino nasilja.
- ¹⁸ A put je pravednički kao svetlo videlo, koje sve većma svetli dok ne bude pravi dan.
- ¹⁹ A put je bezbožnički kao mrak, ne znaju na šta će se spotaknuti.
- ²⁰ Sine moj, slušaj reči moje, prigni uho svoje besedi mojoj.
- ²¹ Da ti ne odlaze iz očiju; čuvaj ih usred srca svog.
- ²² Jer su život onima koji ih nalaze i zdravlje svemu telu njihovom.
- ²³ Svrh svega što se čuva čuvaj srce svoje, jer iz njega izlazi život.
- ²⁴ Ukloni od usta svojih opačinu i od usana svojih nevaljalstvo udalji.
- ²⁵ Oči tvoje neka gledaju upravo i vedje tvoje neka se upravljaju pravo pred tobom.
- ²⁶ Meri stazu nogama svojim, i svi putevi tvoji neka su poravnjeni.
- ²⁷ Ne svrći ni nadesno ni nalevo, odvrćaj nogu svoju oda zla.

ПОГЛАВЉЕ 5

- S**ine moj, slušaj mudrost moju, k razumu mom prigni uho svoje,
- ² Da se držiš razboritosti, i usne tvoje da hrane znanje.
- ³ Jer s usana tudje žene kaplje med, i grlo joj je mekše od ulja;
- ⁴ Ali joj je posledak gorak kao pelen, oštar kao mač s obe strane oštar.
- ⁵ Noge joj silaze k smrti, do pakla dopiru koraci njeni.
- ⁶ Da ne bi merio put životni, savijaju se staze njene da ne znaš.
- ⁷ Zato, deco, poslušajte mene, i ne odstupajte od reči usta mojih.
- ⁸ Neka je daleko od nje put tvoj, i ne približuj se k vratima kuće njene,
- ⁹ Da ne bi dao drugima slave svoje i godina svojih nemilostivome,
- ¹⁰ Da se ne bi tudjinci nasitili tvog blaga i trud tvoj da ne bi bio u tudjoj kući,
- ¹¹ I da ne ridaš na posletku, kad se stroši meso tvoje i telo tvoje,
- ¹² I kažeš: Kako mrzih na nastavu, i kako srce moje prezira karanje!
- ¹³ I ne poslušah glas učitelja svojih, i ne prignuh uha svog k onima koji me učahu!
- ¹⁴ Umalo ne zapadoh u svako zlo usred zbora i skupštine.
- ¹⁵ Pij vodu iz svog studenca i što teče iz tvog izvora.
- ¹⁶ Neka se razlivaju tvoji izvori na polje, i potoci po ulicama.
- ¹⁷ Imaj ih sam za se, a ne tudjin s tobom.
- ¹⁸ Blagosloven da je izvor tvoj, i veseli se ženom mladosti svoje;
- ¹⁹ Neka ti je kao košuta mila i kao srna ljupka; dojke njene neka te opijaju u svako doba, u ljubavi njenoj posrći jednako.
- ²⁰ A zašto bi, sine, posrtao za tudjinkom i golio nedra tudjoj,
- ²¹ Kad su pred očima Gospodu putevi svačiji, i meri sve staze njegove?
- ²² Bezbožnika će uhvatiti njegova bezakonja, i u uža greha svojih zaplešće se;
- ²³ Umreće bez nastave, i od mnoštva ludosti svoje lutaće.

ПОГЛАВЉЕ 6

Sine moj, kad se podjemčiš za prijatelja svog, i daš ruku svoju tudjincu,

² Vezao si se rečima usta svojih, uhvatio si se rečima usta svojih.

³ Zato učini tako, sine moj, i oprosti se, jer si dopao u ruke bližnjemu svom; idi, pripadni, i navali na bližnjeg svog.

⁴ Ne daj sna očima svojim, ni vedjama svojim drema.

⁵ Otmi se kao srna iz ruke lovcu, i kao ptica iz ruke ptičaru.

⁶ Idi k mravu, lenjivče, gledaj puteve njegove, i omudraj.

⁷ Nema vodju ni upravitelja ni gospodara;

⁸ I opet pripravlja leti sebi hranu, zbira uz žetvu piću svoju.

⁹ Dokle ćeš, lenjivče, ležati? Kad ćeš ustati od sna svog?

¹⁰ Dok malo prospavaš, dok malo prodremliješ, dok malo sklopiš ruke da prilegneš,

¹¹ U tom će doći siromaštvo tvoje kao putnik i oskudica tvoja kao oružan čovek.

¹² Čovek nevaljao i nitkov hodi sa zlim ustima;

¹³ Namiguje očima, govori nogama, pokazuje prstima;

¹⁴ Svaka mu je opačina u srcu, kuje zlo svagda, zameće svadju.

¹⁵ Zato će ujedanput doći pogibao njegova, časom će se satrti i neće biti leka.

¹⁶ Na ovo šestoro mrzi Gospod, i sedmo je gad duši njegovoj:

¹⁷ Oči ponosite, jezik lažljiv i ruke koje prolivaju krv pravu,

¹⁸ Srce koje kuje zle misli, noge koje brzo trče na zlo,

¹⁹ Lažan svedok koji govori laž, i ko zameće svadju medju braćom.

²⁰ Čuvaj, sine moj, zapovest oca svog, i ne ostavljaj nauke matere svoje.

²¹ Priveži ih sebi na srce zasvagda, i sveži ih sebi oko grla.

²² Kuda god podješ, vodiće te; kad zaspiš, čuvaće te; kad se probudiš, razgovaraće te;

²³ Jer je zapovest žižak, i nauka je videlo, i put je životni karanje koje poučava;

²⁴ Da te čuvaju od zle žene, od jezika kojim laska žena tudja.

²⁵ Ne zaželi u srcu svom lepotu njenu, i nemoj da te uhvati vedjama svojim.

²⁶ Jer sa žene kurve spada čovek na komad hleba, i žena pusta lovi dragocenu dušu.

²⁷ Hoće li ko uzeti ognja u nedra, a haljine da mu se ne upale?

²⁸ Hoće li ko hoditi po živom ugljevlju, a nogu da ne ožeže?

²⁹ Tako biva onome koji ide k ženi bližnjeg svog; neće biti bez krivice ko je se god dotakne.

³⁰ Ne sramote lupeža koji ukrade da nasiti dušu svoju, budući gladan;

³¹ Nego kad ga uhvate plati samosedmo, da sve imanje doma svog.

³² Ali ko učini preljubu sa ženom, bezuman je, dušu svoju gubi ko tako čini;

³³ Muke i ruga dopada, i sramota se njegova ne može izbrisati.

³⁴ Jer je ljubavna sumnja žestoka u muža i ne štedi na dan osvete;

³⁵ Ne mari ni za kakav otkup, i ne prima ako ćeš i mnogo darova davati.

ПОГЛАВЉЕ 7

Sine, čuvaj reči moje, i zapovesti moje sahrani kod sebe.

² Čuvaj zapovesti moje i bićeš živ, i nauku svoju kao zenicu očiju svojih.

³ Priveži ih sebi na prste, napiši ih na ploči srca svog.

- ⁴ Reci mudrosti: Sestra si mi; i prijateljicom zovi razboritost,
- ⁵ Da bi te čuvala od žene tudje, od tudjinke, koja laska rečima.
- ⁶ Jer s prozora doma svog kroz rešetku gledah,
- ⁷ I videh među ludima, opazih među decom bezumnog mladića,
- ⁸ Koji idjaše ulicom pokraj ugla njenog, i koračаше putem ka kući njenoj,
- ⁹ U sumrak, uveče, kad se unoća i smrče;
- ¹⁰ A gle, sreće ga žena u odelu kurvinskom i lukavog srca,
- ¹¹ Plaha i pusta, kojoj noge ne mogu stajati kod kuće,
- ¹² Sad na polju, sad na ulici, kod svakog ugla vrebaše.
- ¹³ I uhvati ga, i poljubi ga, i bezobrazno reče mu:
- ¹⁴ Imam žrtve zahvalne, danas izvrših zavete svoje;
- ¹⁵ Zato ti izidjoh na susret da te tražim, i nadjoh te.
- ¹⁶ Nastrla sam odar svoj pokrivačem vezanim i prostirkama misirskim.
- ¹⁷ Okadila sam postelju svoju smirnom, alojom i cimetom.
- ¹⁸ Hajde da se opijamo ljubavlju do zore, da se veselimo milovanjem.
- ¹⁹ Jer mi muž nije kod kuće, otišao je na put daleki,
- ²⁰ Uzeo je sa sobom tobolac novčani, vratiće se kući u odredjeni dan.
- ²¹ Navrati ga mnogim rečima, glatkim usnama odvuče ga.
- ²² Otide za njom odmah kao što vo ide na klanje i kao bezumnik u puto da bude karan,
- ²³ Dokle mu strela ne probije jetru, kao što ptica leti u zamku ne znajući da joj je o život.
- ²⁴ Zato dakle, deco, poslušajte me, i pazite na reči usta mojih.
- ²⁵ Nemoj da zastranjuje srce tvoje ne puteve njene, nemoj lutati po stazama njenim.
- ²⁶ Jer je mnoge ranila i oborila, i mnogo je onih koje je sve pobila.
- ²⁷ Kuća je njena put pakleni koji vodi u kleti smrtne.

ПОГЛАВЉЕ 8

Ne više li mudrost? I razum ne pušta li glas svoj?

- ² Navrh visina, na putu, na rasputicama stoji,
- ³ Kod vrata, na ulasku u grad, gde se otvaraju vrata, više:
- ⁴ Vas vičem, o ljudi, i glas svoj obraćam k sinovima ljudskim.
- ⁵ Naučite se ludi mudrosti, i bezumni orazumite se.
- ⁶ Slušajte, jer ću govoriti velike stvari, i usne moje otvarajući se kazivaće šta je pravo.
- ⁷ Jer usta moja govore istinu, i mrska je usnama mojim bezbožnost.
- ⁸ Prave su sve reči usta mojih, ništa nema u njima krivo ni izopačeno.
- ⁹ Sve su obične razumnom i prave su onima koji nalaze znanje.
- ¹⁰ Primite nastavu moju, a ne srebro, i znanje radije nego najbolje zlato.
- ¹¹ Jer je bolja mudrost od dragog kamenja, i šta je god najmilijih stvari ne mogu se izjednačiti s njom.
- ¹² Ja mudrost boravim s razboritošću, i razumno znanje nalazim.
- ¹³ Strah je Gospodnji mržnja na zlo; ja mrzim na ponositost i na oholost i na zli put i na usta opaka.
- ¹⁴ Moj je savet i šta god jeste; ja sam razum i moja je sila.

- 15 Mnom carevi caruju, i vladaoci postavljaju pravdu.
- 16 Mnom vladaju knezovi i poglavari i sve sudije zemaljske.
- 17 Ja ljubim one koji mene ljube, i koji me dobro traže nalaze me.
- 18 U mene je bogatstvo i slava, postojano dobro i pravda.
- 19 Plod je moj bolji od zlata i od najboljeg zlata, i dobitak je moj bolji i od najboljeg srebra.
- 20 Putem pravednim hodim, posred staza pravice,
- 21 Da onima koji me ljube dam ono što jeste, i riznice njihove da napunim.
- 22 Gospod me je imao u početku puta svog, pre dela svojih, pre svakog vremena.
- 23 Pre vekova postavljena sam, pre početka, pre postanja zemlje.
- 24 Kad još ne beše bezdana, rodila sam se, kad još ne beše izvora obilatih vodom.
- 25 Pre nego se gore osnovaše, pre humova ja sam se rodila;
- 26 Još ne beše načinio zemlje ni polja ni početka prahu vasiljenskom;
- 27 Kad je uredjivao nebesa, onde bejah; kad je razmeravao krug nad bezdanom.
- 28 Kad je utvrdjivao oblake gore i krepio izvore bezdanu;
- 29 Kad je postavljao moru medju i vodama da ne prestupaju zapovesti Njegove, kad je postavljao temelje zemlji;
- 30 Tada bejah kod Njega hranjenica, bejah Mu milina svaki dan, i veseljah se pred Njim svagda;
- 31 Veseljah se na vasiljeni Njegovoj, i milina mi je sa sinovima ljudskim.
- 32 Tako, dakle, sinovi, poslušajte me, jer blago onima koji se drže puteva mojih.
- 33 Slušajte nastavu, i budite mudri, i nemojte je odbaciti.
- 34 Blago čoveku koji me sluša stražeći na vratima mojim svaki dan i čuvajući pragove vrata mojih.
- 35 Jer ko mene nalazi, nalazi život i dobija ljubav od Gospoda.
- 36 A ko o mene greši, čini krivo duši svojoj; svi koji mrze na me, ljube smrt.

ПОГЛАВЉЕ 9

- P**remudrost sazida sebi kuću, i otesa sedam stupova;
- 2 Pokla stoku svoju, rastvori vino svoje, i postavi sto svoj.
- 3 Posla devojke svoje, te zove svrh visina gradskih:
- 4 Ko je lud, neka se uvrati ovamo. I bezumnima veli:
- 5 Hodite, jedite hleba mog, i pijte vino koje sam rastvorila.
- 6 Ostavite ludost i bićete živi, i idite putem razuma.
- 7 Ko uči podsmevača, prima sramotu; i ko kori bezbožnika, prima rug.
- 8 Ne karaj podsmevača da ne omrzne na te; karaj mudra, i ljubiće te.
- 9 Kaži mudrome, i biće još mudriji; pouči pravednog, i znaće više.
- 10 Početak je mudrosti strah Gospodnji, i znanje je svetih stvari razum.
- 11 Jer će se mnom umnožiti dani tvoji i dodaće ti se godine životu.
- 12 Ako budeš mudar, sebi ćeš biti mudar; ako li budeš podsmevač, sam ćeš tegliti.
- 13 Žena bezumna plaha je, luda i ništa ne zna;
- 14 I sedi na vratima od kuće svoje na stolici, na visinama gradskim,
- 15 Te viče one koji prolaze, koji idu pravo svojim putem:

- ¹⁶ Ko je lud? Neka se uvrati ovamo. I bezumnom govori:
¹⁷ Voda je krađena slatka, i hleb je sakriven ugodan.
¹⁸ A on ne zna da su onde mrtvaci i u dubokom grobu da su zvanice njene.

ПОГЛАВЉЕ 10

- M**udar je sin radost ocu svom, a lud je sin žalost materi svojoj.
² Ne pomaže nepravedno blago, nego pravda izbavlja od smrti.
³ Ne da Gospod da gladuje duša pravednikova, a imanje bezbožničko razmeće.
⁴ Nemarna ruka osiromašava, a vredna ruka obogaćava.
⁵ Ko zbira u leto, sin je razuman; ko spava o žetvi, sin je sramotan.
⁶ Blagoslovi su nad glavom pravedniku, a usta bezbožnička pokriva nasilje.
⁷ Spomen pravednikov ostaje blagosloven, a ime bezbožničko trune.
⁸ Ko je mudra srca, prima zapovesti; a ko je ludih usana, pašće.
⁹ Ko hodi bezazleno, hodi pouzdano; a ko je opak na putevima svojim, poznaće se.
¹⁰ Ko namiguje okom, daje muku; i ko je ludih usana, pašće.
¹¹ Usta su pravednikova izvor životu, a usta bezbožnička pokriva nasilje.
¹² Mrzost zameće svadje, a ljubav prikriva sve prestupe.
¹³ Na usnama razumnog nalazi se mudrost, a za ledja je bezumnog batina.
¹⁴ Mudri sklanjaju znanje, a usta ludoga blizu su pogibli.
¹⁵ Bogatstvo je bogatima tvrd grad, siromaštvo je siromasima pogibao.
¹⁶ Rad je pravednikov na život, dobitak bezbožnikov na greh.
¹⁷ Ko prima nastavu, na putu je k životu; a ko odbacuje kar, luta.
¹⁸ Ko pokriva mržnju, lažljivih je usana; i ko iznosi sramotu bezuman je.
¹⁹ U mnogim rečima ne biva bez greha; ali ko zadržava usne svoje, razuman je.
²⁰ Jezik je pravednikov srebro odabrano; srce bezbožničko ne vredi ništa.
²¹ Usne pravednikove pasu mnoge, a bezumni umiru s bezumlja.
²² Blagoslov Gospodnji obogaćava a bez muke.
²³ Bezumniku je šala činiti zlo, a razuman čovek drži se mudrosti.
²⁴ Čega se boji bezbožnik, ono će ga snaći; a šta pravednici žele Bog će im dati.
²⁵ Kao što prolazi oluja, tako bezbožnika nestaje; a pravednik je na večitom temelju.
²⁶ Kakav je ocat zubima i dim očima, takav je lenjivac onima koji ga šalju.
²⁷ Strah Gospodnji dodaje dane, a bezbožnicima se godine prekraćuju.
²⁸ Čekanje pravednih radost je, a nadanje bezbožnih propada.
²⁹ Put je Gospodnji krepost bezazlenom, a strah onima koji čine bezakonje.
³⁰ Pravednik se neće nikada pokolebati, a bezbožnici neće nastaviti na zemlji.
³¹ Usta pravednikova iznose mudrost, a jezik opaki istrebiće se.
³² Usne pravednikove znaju šta je milo, a bezbožnička su usta opačina.

ПОГЛАВЉЕ 11

Lažna su merila mrska Gospodu, a prava mera ugodna Mu je.

² Kad dodje oholost, dodje i sramota; a u smernih je mudrost

³ Pravedne vodi bezazlenost njihova, a bezakonike satire zloća njihova.

⁴ Neće pomoći bogatstvo u dan gneva, a pravda izbavlja od smrti.

⁵ Pravda bezazlenoga upravlja put njegov, a bezbožnik pada od svoje bezbožnosti.

⁶ Pravedne izbavlja pravda njihova, a bezakonici hvataju se u svojoj zloći.

⁷ Kad umire bezbožnik, propada nadanje, i najjače uzdanje propada.

⁸ Pravednik se izbavlja iz nevolje, a bezbožnik dolazi na njegovo mesto.

⁹ Licemer kvari ustima bližnjeg svog; ali se pravednici izbavljaju znanjem.

¹⁰ Dobru pravednih raduje se grad; a kad propadaju bezbožnici, biva pevanje.

¹¹ Blagoslovima pravednih ljudi podiže se grad, a s usta bezbožničkih raskopava se.

¹² Bezumnik se ruga bližnjemu svom, a razuman čovek ćuti.

¹³ Opadač tumarajući izdaje tajnu; a ko je verna srca, taji stvar.

¹⁴ Gde nema saveta, propada narod, a pomoć je u mnoštvu savetnika.

¹⁵ Zlo prolazi ko se jamči za tudjina; a ko mrzi na jamstvo, bez brige je.

¹⁶ Žena mila dobija čast, a silni dobijaju bogatstvo.

¹⁷ Milostiv čovek čini dobro duši svojoj, a nemilostiv udi svom telu.

¹⁸ Bezbožni radi posao prevaran; a ko seje pravdu, pouzdana mu je plata.

¹⁹ Ko se drži pravde, na život mu je; a ko ide za zlom, na smrt mu je.

²⁰ Mrski su Gospodu koji su opakog srca; a mili su Mu koji su bezazleni na svom putu.

²¹ Zao čovek neće ostati bez kara ako i druge uzme u pomoć; a seme pravednih izbaviće se.

²² Žena lepa a bez razuma zlatna je brnjica u gubici svinji.

²³ Želja je pravednih samo dobro, a očekivanje bezbožnih gnev.

²⁴ Jedan prosipa, i sve više ima; a drugi tvrduje suviše, i sve je siromašniji.

²⁵ Podašna ruka biva bogatija, i ko napaja, sam će biti napojen.

²⁶ Ko ne da žita, proklinje ga narod, a ko prodaje, blagoslov mu je nad glavom.

²⁷ Ko traži dobro, dobija ljubav; a ko traži zlo, zadesiće ga.

²⁸ Ko se uzda u bogatstvo svoje, propašće; a pravednici će se kao grana zeleneti.

²⁹ Ko zatire kuću svoju, naslediće vetar; i bezumnik će služiti mudrom.

³⁰ Plod je pravednikov drvo životno, i mudri obučava duše.

³¹ Gle, pravedniku se na zemlji plaća, a kamoli bezbožniku i grešniku?

ПОГЛАВЉЕ 12

Ko ljubi nastavu, ljubi znanje; a ko mrzi na ukor, ostaje lud.

² Dobar čovek dobija ljubav od Gospoda, a čoveka zlikovca osudjuje.

³ Neće se čovek utvrditi bezbožnošću, a koren pravednih neće se pomaći.

⁴ Vredna je žena venac mužu svom; a koja ga sramoti, ona mu je kao trulež u kostima.

⁵ Misli su pravednih prave, a saveti bezbožnih prevara.

⁶ Reči bezbožnih vrebaju krv, a pravedne izbavljaju usta njihova.

⁷ Obaraju se bezbožni da ih nema, a dom pravednih ostaje.

⁸ Prema razumu svom hvali se čovek; a ko je opaka srca, prezreće se.

- ⁹ Ko se snebiva, a ima slugu, bolji je od onog koji se veliča a hleba nema.
- ¹⁰ Pravednik se brine za život svog živinčeta, a u bezbožnika je srce nemilostivo.
- ¹¹ Ko radi svoju zemlju, biće sit hleba; a ko ide za besposlicama, bezuman je.
- ¹² Bezbožnik želi obranu oda zla, ali koren pravednih daje je.
- ¹³ Zlome je zamka u grehu usana njegovih, a pravednik izlazi iz teskobe.
- ¹⁴ Od ploda usta svojih siti se čovek dobra, i platu za dela svoja prima čovek.
- ¹⁵ Bezumniku se čini prav put njegov; ali ko sluša savet, mudar je.
- ¹⁶ Gnev bezumnikov odmah se pozna, ali pametni pokriva sramotu.
- ¹⁷ Ko govori istinu, javlja šta je pravo, a lažni svedok prevaru.
- ¹⁸ Ima ko govori kao da mač probada, a jezik je mudrih lek.
- ¹⁹ Istinita usta stoje tvrdo doveka, a jezik lažljivi za čas.
- ²⁰ Koji zlo misle, prevara im je u srcu, a radost je onima koji savetuju na mir.
- ²¹ Nikakva nesreća neće zadesiti pravednika, a bezbožnici će se napuniti zla.
- ²² Mrske su Gospodu lažljive usne; a koji rade verno, mili su Mu.
- ²³ Pametan čovek pokriva znanje, a srce bezumnih razglašuje bezumlje.
- ²⁴ Ruka radljiva gospodariće, a lena će davati danak.
- ²⁵ Briga u srcu čovečijem obara; a dobra reč razveseljava.
- ²⁶ Pravedniku je bolje nego bližnjemu njegovom; a bezbožnike zavodi put njihov.
- ²⁷ Lenjivac neće peći lov svoj, a u vrednog je čoveka dobro dragoceno.
- ²⁸ Na putu pravde život je, i kuda ide staza njena nema smrti.

ПОГЛАВЉЕ 13

Mudar sin sluša nastavu oca svog; a podsmevač ne sluša ukore.

- ² Od ploda usta svojih svaki će jesti dobro, a duša nevaljalih ljudi nasilje.
- ³ Ko čuva usta svoja, čuva svoju dušu; ko razvaljuje usne, propada.
- ⁴ Željna je duša lenjivčeva, ali nema ništa; a duša vrednih ljudi obogatiće se.
- ⁵ Na lažnu reč mrzi pravednik; a bezbožnik se mrazi i sramoti.
- ⁶ Pravda čuva onog koji hodi bezazleno; a bezbožnost obara grešnika.
- ⁷ Ima ko se gradi bogat a nema ništa, i ko se gradi siromah a ima veliko blago.
- ⁸ Otkup je za život čoveku bogatstvo njegovo, a siromah ne sluša pretnje.
- ⁹ Videlo pravedničko svetli se, a žižak bezbožnički ugasiće se.
- ¹⁰ Od oholosti biva samo svadja, a koji primaju savet, u njih je mudrost.
- ¹¹ Blago koje se taštinom teče umanjuje se, a ko sabira rukom, umnožava.
- ¹² Dugo nadanje mori srce, i želja je ispunjena drvo životno.
- ¹³ Ko prezire reč sam sebi udi; a ko se boji zapovesti, platiće mu se.
- ¹⁴ Nauka je mudroga izvor životni da se sačuva prugala smrtnih.
- ¹⁵ Dobar razum daje ljubav, a put je bezakonički hrapav.
- ¹⁶ Svaki pametan čovek radi s razumom, a bezuman raznosi bezumlje.
- ¹⁷ Glasnik bezbožan pada u zlo, a veran je poslanik lek.
- ¹⁸ Siromaštvo i sramota doći će na onog koji odbacuje nastavu; a ko čuva karanje, proslaviće se.
- ¹⁹ Ispunjena je želja slast duši, a bezumnima je mrsko odstupiti oda zla.

- ²⁰ Ko hodi s mudrima postaje mudar, a ko se drži s bezumnicima postaje gori.
- ²¹ Grešnike goni zlo, a pravednicima se vraća dobro.
- ²² Dobar čovek ostavlja nasledstvo sinovima sinova svojih, a grešnikovo imanje čuva se pravedniku.
- ²³ Izobila hrane ima na njivi siromaškoj, a ima ko propada sa zle uprave.
- ²⁴ Ko žali prut, mrzi na sina svog; a ko ga ljubi, kara ga za vremena.
- ²⁵ Pravednik jede, i sita mu je duša; a trbuh bezbožnicima nema dosta.

ПОГЛАВЉЕ 14

Mudra žena zida kuću svoju, a luda svojim rukama raskopava.

- ² Ko hodi pravo, boji se Gospoda; a ko je opak na svojim putevima, prezire Ga.
- ³ U ustima je bezbožnikovim prut oholosti, a mudre čuvaju usta njihova.
- ⁴ Gde nema volova, čiste su jasje; a obilata je letina od sile volovske.
- ⁵ Istinit svedok ne laže, a lažan svedok govori laž.
- ⁶ Podsmevač traži mudrost, i ne nahodi je; a razumnom je znanje lako naći.
- ⁷ Idi od čoveka bezumnog, jer nećeš čuti pametne reči.
- ⁸ Mudrost je pametnog da pazi na put svoj, a bezumlje je bezumnih prevara.
- ⁹ Bezumnima je šala greh, a među pravednima je dobra volja.
- ¹⁰ Srce svačije zna jad duše svoje; i u veselje njegovo ne meša se drugi.
- ¹¹ Dom bezbožnički raskopaće se, a koliba pravednih cvetaće.
- ¹² Neki se put čini čoveku prav, a kraj mu je put k smrti.
- ¹³ I od smeha boli srce, i veselju kraj biva žalost.
- ¹⁴ Puteva svojih nasitiće se ko je izopačenog srca, ali ga se kloni čovek dobar.
- ¹⁵ Lud veruje svašta, a pametan pazi na svoje korake.
- ¹⁶ Mudar se boji i uklanja se od zla, a bezuman navire i slobodan je.
- ¹⁷ Nagao čovek čini bezumlje, a pakostan je čovek mrzak.
- ¹⁸ Ludi nasledjuje bezumlje, a razboriti venčava se znanjem.
- ¹⁹ Klanjaju se zli pred dobrima i bezbožni na vratima pravednog.
- ²⁰ Ubogi je mrzak i prijatelju svom, a bogati imaju mnogo prijatelja.
- ²¹ Ko prezire bližnjeg svog greši; a ko je milostiv ubogima, blago njemu.
- ²² Koji smišljaju zlo, ne lutaju li? A milost i vera biće onima koji smišljaju dobro.
- ²³ U svakom trudu ima dobitka, a govor usnama samo je siromaštvo.
- ²⁴ Mudrima je venac bogatstvo njihovo, a bezumlje bezumnih ostaje bezumlje.
- ²⁵ Istinit svedok izbavlja duše, a lažan govori prevaru.
- ²⁶ U strahu je Gospodnjem jako pouzdanje, i sinovima je utočište.
- ²⁷ Strah je Gospodnji izvor životu da se čovek sačuva od prugala smrtnih.
- ²⁸ U mnoštvu je naroda slava caru; a kad nestaje naroda, propast je vladaocu.
- ²⁹ Ko je spor na gnev, velika je razuma; a ko je nagao pokazuje ludost.
- ³⁰ Život je telu srce zdravo, a zavist je trulež u kostima.
- ³¹ Ko čini krivo ubogome, sramoti Stvoritelja njegovog; a poštuje Ga ko je milostiv siromahu.
- ³² Za zlo svoje povrgnuće se bezbožnik, a pravednik nada se i na samrti.

- ³³ Mudrost počiva u srcu razumnog čoveka, a šta je u bezumnima poznaje se.
³⁴ Pravda podiže narod, a greh je sramota narodima.
³⁵ Mio je caru razuman sluga, ali na sramotnog gnevi se.

ПОГЛАВЉЕ 15

- O**dgovor blag utišava gnev, a reč preka podiže srdnju.
² Jezik mudrih ljudi ukrašava znanje, a usta bezumnih prosipaju bezumlje.
³ Oči su Gospodnje na svakom mestu gledajući zle i dobre.
⁴ Zdrav je jezik drvo životno, a opačina s njega kršenje od vetra.
⁵ Lud se ruga nastavom oca svog; a ko prima ukor biva pametan.
⁶ U kući pravednikovoj ima mnogo blaga; a u dohotku je bezbožnikovom rasap.
⁷ Usne mudrih ljudi seju znanje, a srce bezumničko ne čini tako.
⁸ Žrtva je bezbožnička gad Gospodu, a molitva pravednih ugodna Mu je.
⁹ Gad je Gospodu put bezbožnikov; a ko ide za pravdom, njega ljubi.
¹⁰ Karanje je zlo onome ko ostavlja put; koji mrzi na ukor, umreće.
¹¹ Pakao je i pogibao pred Gospodom, a kamoli srca sinova čovečijih.
¹² Podsmevač ne ljubi onog ko ga kori, niti ide k mudrima.
¹³ Veselo srce veseli lice, a žalost u srcu obara duh.
¹⁴ Srce razumno traži znanje, a usta bezumnih ljudi nasladjuju se bezumljem.
¹⁵ Svi su dani nevoljnici zli; a ko je veselog srca, na gozbi je jednako.
¹⁶ Bolje je malo sa strahom Gospodnjim nego veliko blago s nemirom.
¹⁷ Bolje je jelo od zelja gde je ljubav nego od vola ugojena gde je mržnja.
¹⁸ Čovek gnevljiv zameće raspru; a ko je spor na gnev, utišava svadju.
¹⁹ Put je lenjoga kao ograda od trnja, a staza je pravednih nasuta.
²⁰ Mudar je sin radost ocu, a čovek bezuman prezire mater svoju.
²¹ Bezumlje je radost bezumniku, a razuman čovek hodi pravo.
²² Namere se rasipaju kad nema saveta, a tvrdo stoje gde je mnogo savetnika.
²³ Raduje se čovek odgovorom usta svojih, i reč u vreme kako je dobra!
²⁴ Put k životu ide gore razumnome da se sačuva od pakla odozdo.
²⁵ Gospod raskopava kuću ponositima, a medju udovici utvrđuje.
²⁶ Mрске su Gospodu misli zle, a besede čistih mile su.
²⁷ Lakomac zatire svoju kuću, a ko mrzi na poklone živ će biti.
²⁸ Srce pravednikovo premišlja šta će govoriti, a usta bezbožnička rigaju zlo.
²⁹ Daleko je Gospod od bezbožnih, a molitvu pravednih čuje.
³⁰ Vid očni veseli srce, dobar glas goji kosti.
³¹ Uho koje sluša karanje životno nastavaće medju mudrima.
³² Ko odbacuje nastavu, ne mari za dušu svoju; a ko sluša karanje, biva razuman.
³³ Strah je Gospodnji nastava k mudrosti, i pre slave ide smernost.

ПОГЛАВЉЕ 16

Čovek sprema srce, ali je od Gospoda šta će jezik govoriti.

² Čoveku se svi putevi njegovi čine čisti, ali Gospod ispituje duhove.

³ Ostavi na Gospoda dela svoja, i biće tvrde namere tvoje.

⁴ Gospod je stvorio sve sam za se, i bezbožnika za zli dan.

⁵ Mrzak je Gospodu ko je god ponositog srca, i neće ostati bez kara ako će i druge uzeti u pomoć.

⁶ Milošću i istinom očišća se bezakonje, i strahom Gospodnjim uklanja se čovek oda zla.

⁷ Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove.

⁸ Bolje je malo s pravdom nego mnogo dohodaka s nepravdom.

⁹ Srce čovečije izmišlja sebi put, ali Gospod upravlja korake njegove.

¹⁰ Proroštvo je na usnama carevim, u sudu neće pogrešiti usta njegova.

¹¹ Merila i potezi pravi od Gospoda su, i sve kamenje u tobocu njegovo je delo.

¹² Gadno je carevima činiti nepravdu, jer se pravdom utvrđuje presto.

¹³ Mile su carevima usne pravedne, i oni ljube onog koji govori pravo.

¹⁴ Gnev je carev glasnik, ali mudar čovek ublažiće ga.

¹⁵ U veselu je licu carevom život, i ljubav je njegova kao oblak s poznim daždem.

¹⁶ Koliko je bolje teći mudrost nego zlato! I teći razum koliko je lepše nego srebro!

¹⁷ Put je pravednih uklanjanje oda zla; čuva dušu svoju ko pazi na put svoj.

¹⁸ Oholost dolazi pred pogibao, i ponosit duh pred propast.

¹⁹ Bolje je biti poniznog duha s krotkima nego deliti plen s oholima.

²⁰ Ko pazi na reč, nalazi dobro, i ko se uzda u Gospoda, blago njemu.

²¹ Ko je mudrog srca, zove se razuman, a slast na usnama umnožava nauku.

²² Izvor je životu razum onima koji ga imaju, a nauka bezumnih bezumlje je.

²³ Srce mudroga razumno upravlja ustima njegovim, i dodaje nauku usnama njegovim.

²⁴ Ljubazne su reči saće meda, slast duši i zdravlje kostima.

²⁵ Neki se put čini čoveku prav, a kraj mu je put k smrti.

²⁶ Ko se trudi sebi se trudi, jer ga nagone usta njegova.

²⁷ Čovek nevaljao kopa zlo, i na usnama mu je kao oganj koji pali.

²⁸ Opak čovek zameće svadju, i opadač rastavlja glavne prijatelje.

²⁹ Nasilnik mami druga svog i zavodi ga na put koji nije dobar;

³⁰ Namiguje očima, kad misli naopako; kad miče usnama, čini zlo.

³¹ Seda je kosa slavna kruna, nalazi se na putu pravednom.

³² Bolji je spor na gnev nego junak, i gospodar od svog srca bolji je nego onaj koji uzme grad.

³³ Ždreb se baca u krilo, ali je od Gospoda sve što izlazi.

ПОГЛАВЉЕ 17

Bolji je zalogaj suvog hleba s mirom nego kuća puna poklane stoke sa svadjom.

² Razuman sluga biće gospodar nad sinom sramotnim i s braćom će deliti nasledstvo.

³ Topionica je za srebro i peć za zlato, a srca iskušava Gospod.

⁴ Zao čovek pazi na usne zle, a lažljivac sluša jezik pakostan.

⁵ Ko se ruga siromahu, sramoti Stvoritelja njegovog; ko se raduje nesreći, neće ostati bez

kara.

- ⁶ Venac su starcima unuci, a slava sinovima oci njihovi.
- ⁷ Ne priliči bezumnom visoka beseda, a kamoli knezu lažljiva beseda.
- ⁸ Poklon je dragi kamen onome koji ga prima, kuda se god okrene napreduje.
- ⁹ Ko pokriva prestup, traži ljubav; a ko ponavlja stvar, rastavlja glavne prijatelje.
- ¹⁰ Ukor tišti razumnog većma nego ludog sto udaraca.
- ¹¹ Zao čovek traži samo odmet, ali će se ljut glasnik poslati na nj.
- ¹² Bolje je da čoveka sreće medvedica kojoj su oteti medvedići, nego bezumnik u svom bezumlju.
- ¹³ Ko vraća zlo za dobro, neće se zlo odmaći od kuće njegove.
- ¹⁴ Ko počne svadju, otvori ustavu vodi; zato pre nego se zametne, prodji se raspre.
- ¹⁵ Ko opravda krivoga i ko osudi pravoga, obojica su gad Gospodu.
- ¹⁶ Na šta je blago bezumnom u ruci kad nema razuma da pribavi mudrost?
- ¹⁷ U svako doba ljubi prijatelj, i brat postaje u nevolji.
- ¹⁸ Čovek bezuman daje ruku i jamči se za prijatelja svog.
- ¹⁹ Ko miluje svadju, miluje greh; ko podiže uvis vrata svoja, traži pogibao.
- ²⁰ Ko je opakog srca, neće naći dobra; i ko dvoliči jezikom, pašće u zlo.
- ²¹ Ko rodi bezumna, na žalost mu je, niti će se radovati otac ludoga.
- ²² Srce veselo pomaže kao lek, a duh žalostan suši kosti.
- ²³ Bezbožnik prima poklon iz nedara da prevrati puteve pravdi.
- ²⁴ Razumnom je na licu mudrost, a oči bezumniku vrljaju nakraj zemlje.
- ²⁵ Žalost je ocu svom sin bezuman, i jad roditelji svojoj.
- ²⁶ Nije dobro globiti pravednika, ni da knezovi biju koga što je radio pravo.
- ²⁷ Usteže reči svoje čovek koji zna, i tiha je duha čovek razuman.
- ²⁸ I bezuman kad čuti, misli se da je mudar, i razuman, kad stiskuje usne svoje.

ПОГЛАВЉЕ 18

Čovek samovoljan traži šta je njemu milo i meša se u svašta.

- ² Bezumniku nije mio razum nego da se javlja srce njegovo.
- ³ Kad dodje bezbožnik, dodje i rug, i prekor sa sramotom.
- ⁴ Reči su iz usta čovečijih duboka voda, izvor je mudrosti potok koji se razliva.
- ⁵ Nije dobro gledati bezbožniku ko je, da se učini krivo pravom na sudu.
- ⁶ Usne bezumnikove pristaju u svadju, i usta njegova dozivaju boj.
- ⁷ Bezumniku su usta njegova pogibao, i usne njegove pruglo duši njegovoj.
- ⁸ Reči su opadačeve kao izbijenih, ali silaze unutra u trbuh.
- ⁹ I ko je nemaran u poslu svom brat je raspikući.
- ¹⁰ Tvrdja je kula ime Gospodnje. K Njemu će pobeći pravednik, i biće u visokom zaklonu.
- ¹¹ Bogatstvo je bogatom jak grad i kao visok zid u njegovoj misli.
- ¹² Pred propast podiže se srce čoveka, a pre slave ide smernost.
- ¹³ Ko odgovara pre nego čuje, tome je ludost i sramota.
- ¹⁴ Duh čovečiji snosi bol svoj; a duh oboren ko će podignuti?
- ¹⁵ Srce razumnog čoveka dobavlja znanje, i uho mudrih traži znanje.

- ¹⁶ Dar čoveku širi mesto i vodi ga pred vlastelje.
- ¹⁷ Pravedan se čini ko je prvi u svojoj raspri, ali kad dodje bližnji njegov, ispituje se.
- ¹⁸ Raspre prekida žreb, i izmedju silnih rasudjuje.
- ¹⁹ Uvredjen je brat kao tvrd grad, i svadja je kao prevornica na dvoru.
- ²⁰ Svakom se trbuh siti plodom usta njegovih, dohotkom od usna svojih siti se.
- ²¹ Smrt je i život u vlasti jeziku, i ko ga miluje, ješće plod njegov.
- ²² Ko je našao ženu, našao je dobro i dobio ljubav od Gospoda.
- ²³ Siromah govori moleći, a bogat odgovara oštro.
- ²⁴ Ko ima prijatelja, valja da postupa prijateljski, jer ima prijatelja vernijih od brata.

ПОГЛАВЉЕ 19

Siromah koji hodi u bezazlenosti svojoj bolji je nego opaki usnama svojim, koji je bezuman.

- ² Kad je duša bez znanja, nije dobro; i ko je brzih nogu, spotiče se.
- ³ Ludost čovečija prevraća put njegov, a srce se njegovo gnevi na Gospoda.
- ⁴ Bogatstvo pribavlja mnogo prijatelja, a siromaha ostavlja prijatelj njegov.
- ⁵ Lažan svedok neće ostati bez kara, i ko govori laž, neće pobeći.
- ⁶ Mnogi ugadjaju knezu, i svak je prijatelj čoveku podatljivom.
- ⁷ Na siromaha mrze sva braća njegova, još više se prijatelji njegovi udaljuju od njega; više za njima, ali ih nema.
- ⁸ Ko pribavlja razum, ljubi dušu svoju; i ko pazi na mudrost, naći će dobro.
- ⁹ Svedok lažan neće ostati bez kara, i ko govori laž, poginuće.
- ¹⁰ Ne dolikuju bezumnom miline, ni služi da vlada knezovima.
- ¹¹ Razum zadržava čoveka od gneva, i čast mu je mimoići krivicu.
- ¹² Careva je srdnja kao rika mladog lava, i ljubav je njegova kao rosa travi.
- ¹³ Bezuman je sin muka ocu svom, i svadljivost ženina neprestano prokisivanje.
- ¹⁴ Kuća i imanje nasledjuje se od otaca; a od Gospoda je razumna žena.
- ¹⁵ Lenost navodi tvrd san, i nemarljiva duša gladovaće.
- ¹⁶ Ko drži zapovesti, čuva dušu svoju; a ko ne mari za puteve svoje, poginuće.
- ¹⁷ Gospodu pozaima ko poklanja siromahu, i platiće mu za dobro njegovo.
- ¹⁸ Karaj sina svog dokle ima nadanja i na pogibao njegovu da ne prašta duša tvoja.
- ¹⁹ Velik gnev pokazuj kad praštaš kar, i kad oprostiš, posle većma pokaraj.
- ²⁰ Slušaj savet i primaj nastavu, da posle budeš mudar.
- ²¹ Mnogo ima misli u srcu čovečijem, ali šta Gospod naumi ono će ostati.
- ²² Želja čoveku treba da je da čini milost, a bolji je siromah nego laža.
- ²³ Strah je Gospodnji na život; u koga je on, boravi sit, niti ga pohodi zlo.
- ²⁴ Lenjivac krije ruku svoju u nedra, ni k ustima svojim ne prinosi je.
- ²⁵ Udri podsmevača da ludi omudra, i razumnog nakaraj da razume nauku.
- ²⁶ Sin sramotan i prekoran upropašćuje oca i odgoni mater.
- ²⁷ Nemoj, sine, slušati nauke koja odvodi od reči razumnih.
- ²⁸ Nevaljao svedok podsmeva se pravdi, i usta bezbožnika proždiru na nepravdu.
- ²⁹ Gotovi su podsmevačima sudovi i bezumnicima boj na ledja.

ПОГЛАВЉЕ 20

Vino je podsmevač i silovito piće nemirnik, i ko god za njim luta neće biti mudar.

- ² Strah je carev kao rika mladog lava; ko ga draži, greši svojoj duši.
- ³ Slava je čoveku da se okani svadje; a ko je god bezuman, upleće se.
- ⁴ Radi zime lenivac ne ore; prosi o žetvi, i ništa ne dobija.
- ⁵ Savet je u srcu čovečijem duboka voda, ali čovek razuman crpe ga.
- ⁶ Najviše ljudi hvali se svojom dobrotom; ali ko će naći čoveka istinitog?
- ⁷ Pravednik jednako hodi u bezazlenosti svojoj; blago sinovima njegovim posle njega!
- ⁸ Car sedeći na prestolu sudskom rasipa očima svojim svako zlo.
- ⁹ Ko može reći: Očistio sam srce svoje, čist sam od greha svog?
- ¹⁰ Dvojak poteg i dvojaka mera, oboje je mrsko Gospodu.
- ¹¹ Po delima svojim poznaje se i dete hoće li biti čisto i hoće li biti pravo delo njegovo.
- ¹² Uho koje čuje, i oko koje vidi, oboje je Gospod načinio.
- ¹³ Ne ljubi sna, da ne osiromašiš; otvaraj oči svoje, i bićeš sit hleba.
- ¹⁴ Ne valja, ne valja, govori ko kupuje, a kad otide onda se hvali.
- ¹⁵ Ima zlata i mnogo bisera, ali su mudre usne najdragoceniji nakit.
- ¹⁶ Uzmi haljinu onome koji se podjemči za tudjina, uzmi zalog od njega za tudjinku.
- ¹⁷ Sladak je čoveku hleb od prevare, ali mu se posle napune usta peska.
- ¹⁸ Misli se utvrđuju savetom; zato razumno ratuj.
- ¹⁹ Ko otkriva tajnu, postupa neverno; zato se ne mešaj s onim koji razvaljuje usta.
- ²⁰ Ko psuje oca svog ili mater svoju, njegov će se žižak ugasiti u crnom mraku.
- ²¹ Nasledstvo koje se iz početka brzo dobija, ne biva na posletku blagosloveno.
- ²² Ne govori: Vратићу zlo. Čekaj Gospoda, i sačuvaće te.
- ²³ Mrzak je Gospodu dvojak poteg, merila lažna nisu dobra.
- ²⁴ Od Gospoda su koraci čovečji, a čovek kako će razumeti put njegov?
- ²⁵ Zamka je čoveku da proždre svetinju, i posle zaveta opet da traži.
- ²⁶ Mudar car rasipa bezbožnike i pušta na njih kolo.
- ²⁷ Videlo je Gospodnje duša čovečija, istražuje sve što je u srcu.
- ²⁸ Milost i istina čuvaju cara, i milošću podupire svoj presto.
- ²⁹ Slava je mladićima sila njihova, a starcima čast seda kosa.
- ³⁰ Modrice od boja i udarci koji prodiru do srca jesu lek zlome.

ПОГЛАВЉЕ 21

Srce je carevo u ruci Gospodu kao potoci vođeni; kuda god hoće, savija ga.

- ² Svaki se put čoveku čini prav, ali Gospod ispituje srca.
- ³ Da se čini pravda i sud, milije je Gospodu nego žrtva.
- ⁴ Ponosite oči i naduto srce i oranje bezbožničko greh je.
- ⁵ Misli vrednog čoveka donose obilje, a svakog nagla siromaštvo.
- ⁶ Blago sabrano jezikom lažljivim taština je koja prolazi medju one koji traže smrt.
- ⁷ Grabež bezbožnih odneće ih, jer ne hteše činiti što je pravo.
- ⁸ Čiji je put kriv, on je tudj; a ko je čist, njegovo je delo pravo.

- ⁹ Bolje je sedeti u uglu od krova nego sa ženom svadljivom u kući zajedničkoj.
- ¹⁰ Duša bezbožnikova želi zlo, ni prijatelj njegov ne nalazi milosti u njega.
- ¹¹ Kad podsmevač biva karan, ludi mudra; i kad se mudri poučava, prima znanje.
- ¹² Uči se pravednik od kuće bezbožnikove, kad se bezbožnici obaraju u zlo.
- ¹³ Ko zatiskuje uho svoje od vike ubogog, vikaće i sam, ali neće biti uslišen.
- ¹⁴ Dar u tajnosti utišava gnev i poklon u nedrima žestoku srdnju.
- ¹⁵ Radost je pravedniku činiti što je pravo, a strah onima koji čine bezakonje.
- ¹⁶ Čovek koji zadje s puta mudrosti počinuće u zboru mrtvih.
- ¹⁷ Ko ljubi veselje, biće siromah; ko ljubi vino i ulje, neće se obogatiti.
- ¹⁸ Otkup za pravednike biće bezbožnik i za dobre bezakonik.
- ¹⁹ Bolje je živeti u zemlji pustoј nego sa ženom svadljivom i gnevljivom.
- ²⁰ Dragoceno je blago i ulje u stanu mudroga, a čovek bezuman proždire ga.
- ²¹ Ko ide za pravdom i milošću, naći će život, pravdu i slavu.
- ²² U grad jakih ulazi mudri, i obara silu u koju se uzdaju.
- ²³ Ko čuva usta svoja i jezik svoj, čuva dušu svoju od nevolja.
- ²⁴ Ponositom i obesnom ime je podsmevač, koji sve radi besno i oholo.
- ²⁵ Lenjivca ubija želja, jer ruke njegove neće da rade;
- ²⁶ Svaki dan želi; a pravednik daje i ne štedi.
- ²⁷ Žrtva je bezbožnička gad, a kamoli kad je prinose u grehu?
- ²⁸ Lažni svedok poginuće, a čovek koji sluša govoriće svagda.
- ²⁹ Bezbožnik je bezobrazan, a pravednik udešava svoje pute.
- ³⁰ Nema mudrosti ni razuma ni saveta nasuprot Bogu.
- ³¹ Konj se oprema za dan boja, ali je u Gospoda spasenje.

ПОГЛАВЉЕ 22

Bolje je ime nego veliko bogatstvo, i milost je bolja nego srebro i zlato.

- ² Bogat i siromah sretaju se; obojicu je Gospod stvorio.
- ³ Pametan čovek vidi zlo i skloni se, a ludi idu dalje i plaćaju.
- ⁴ Smernosti i strahu Gospodnjem plata je bogatstvo i slava i život.
- ⁵ Trnje i zamke su na putu opakoga; ko čuva dušu svoju, biće daleko od toga.
- ⁶ Uči dete prema putu kojim će ići, pa neće odstupiti od njega ni kad ostari.
- ⁷ Bogat gospodari nad siromasima, i ko uzima u zajam biva sluga onome koji daje.
- ⁸ Ko seje bezakonje žeeće muku, i prut gneva njegovog nestaće.
- ⁹ Blago oko biće blagosloveno, jer daje hleba svog ubogom.
- ¹⁰ Oteraj podsmevača, i otići će raspra i prestaće svadja i sramota.
- ¹¹ Ko ljubi čisto srce, i čije su usne ljubazne, njemu je car prijatelj.
- ¹² Oči Gospodnje čuvaju znanje, a poslove bezakonikove obara.
- ¹³ Lenivac govori: Lav je napolju; nasred ulice poginuo bih.
- ¹⁴ Usta su tudjih žena jama duboka; na koga se gnevi Gospod onamo će pasti.
- ¹⁵ Bezumlje je privezano detetu na srce; prut kojim se kara ukloniće ga od njega.
- ¹⁶ Ko čini krivo siromahu da umnoži svoje, i ko daje bogatome, zacelo će osiromašiti.
- ¹⁷ Prigni uho svoje i slušaj reči mudrih ljudi, i srce svoje privij k nauci mojoj.

- 18 Jer će ti biti milina ako ih složiš u srce svoje, ako sve budu poredjane na usnama tvojim.
- 19 Da bi ti uzdanje bilo u Gospoda, kazujem ti ovo danas, a ti tako čini.
- 20 Nisam li ti napisao znamenite stvari za savete i znanje,
- 21 Da bih ti pokazao tvrdju istinitih reči da bi mogao istinitim rečima odgovarati onima koji pošalju k tebi?
- 22 Ne otimaj siromahu zato što je siromah, i ne zatiri nevoljnoga na vratima.
- 23 Jer će Gospod braniti njihovu stvar, i oteće dušu onima koji njima otimaju.
- 24 Ne druži se s čovekom gnevljivim i ne idi sa žestokim,
- 25 Da se ne bi navikao na puteve njegove i metnuo zamke na dušu svoju.
- 26 Ne budi od onih koji ruku daju, koji se jamče za dugove.
- 27 Ako nemaš čim platiti, zašto da se odnese postelja ispod tebe?
- 28 Ne pomiči stare medje, koju su postavili oci tvoji.
- 29 Jesi li video čoveka ustaoca na poslu? Takvi će pred carevima stajati, a neće stajati pred prostacima.

ПОГЛАВЉЕ 23

Kad sedneš da jedeš s gospodinom, pazi dobro šta je pred tobom.

- 2 Inače bi saterao sebi nož u grlo, ako bi bio lakom.
- 3 Ne želi preslačke njegove, jer su lažna hrana.
- 4 Ne muči se da se obogatiš, i prodji se svoje mudrosti.
- 5 Hoćeš li baciti oči svoje na ono čega brzo nestaje? Jer načini sebi krila i kao orao odleti u nebo.
- 6 Ne jedi hleba u zavidljivca, i ne želi preslačaka njegovih.
- 7 Jer kako on tebe ceni u duši svojoj tako ti jelo njegovo. Govoriće ti: Jedi i pij; ali srce njegovo nije s tobom.
- 8 Zalogaj što pojedeš izbljuvaćeš, i izgubićeš ljubazne reči svoje.
- 9 Pred bezumnim ne govori, jer neće mariti za mudrost besede tvoje.
- 10 Ne pomiči stare medje, i ne stupaj na njivu siročadi.
- 11 Jer je jak osvetnik njihov; braniće stvar njihovu od tebe.
- 12 Obrati k nauci srce svoje i uši svoje k rečima mudrim.
- 13 Ne uskraćuj kar detetu; kad ga biješ prutom, neće umreti.
- 14 Ti ga bij prutom, i dušu ćeš mu izbaviti iz pakla.
- 15 Sine moj, ako bude mudro srce tvoje, veseliće se srce moje u meni;
- 16 I igraće bubrezi moji kad usne tvoje stanu govoriti što je pravo.
- 17 Srce tvoje neka ne zavidi grešnicima, nego budi u strahu Gospodnjem uvek.
- 18 Jer ima plata, i nadanje tvoje neće se zatrti.
- 19 Slušaj, sine moj, i budi mudar i upravi putem srce svoje.
- 20 Ne budi medju pijanicama ni medju izjelicama.
- 21 Jer pijanica i izjelica osiromašiće, i spavač hodiće u ritama.
- 22 Slušaj oca svog koji te je rodio, i ne preziri matere svoje kad ostari.
- 23 Kupuj istinu i ne prodaji je; kupuj mudrost, znanje i razum.
- 24 Veoma se raduje otac pravednikov, i roditelj mudroga veseli se s njega.

- 25 Neka se, dakle, veseli otac tvoj i mati tvoja, i neka se raduje roditeljka tvoja.
- 26 Sine moj, daj mi srce svoje, i oči tvoje neka paze na moje pute.
- 27 Jer je kurva duboka jama, a tesan studenac tudja žena.
- 28 Ona i zaseda kao lupež i umnožava zločince medju ljudima.
- 29 Kome: Jaoh? Kome: Kuku? Kome svadja? Kome vika? Kome rane nizašta? Kome crven u očima?
- 30 Koji sede kod vina, koji idu te traže rastvoreno vino.
- 31 Ne gledaj na vino kad se rumeni, kad u čaši pokazuje lice svoje i upravo iskače.
- 32 Na posledak će kao zmija ujesti i kao aspida upeći.
- 33 Oči će tvoje gledati na tudje žene, i srce će tvoje govoriti opačine.
- 34 I bićeš kao onaj koji leži usred mora i kao onaj koji spava povrh jedra.
- 35 Reći ćeš: Izbiše me, ali me ne zabole; tukoše me, ali ne osetih; kad se probudim, ići ću opet da tražim to.

ПОГЛАВЉЕ 24

Ne zavidi zlim ljudima niti želi da si s njima.

- 2 Jer o pogibli misli srce njihovo i usne njihove govore o mucu.
- 3 Mudročću se zida kuća i razumom utvrđuje se.
- 4 I znanjem se pune kleti svakog blaga i dragocena i mila.
- 5 Mudar je čovek jak, i razuman je čovek silan snagom.
- 6 Jer mudrim savetom ratovaćeš, i izbavljenje je u mnoštvu savetnika.
- 7 Visoke su bezumnome mudrosti; neće otvoriti usta svojih na vratima.
- 8 Ko misli zlo činiti zvaće se zlikovac.
- 9 Misao bezumnikova greh je, i podsmevač je gad ljudski.
- 10 Ako kloneš u nevolji, skратиće ti se sila.
- 11 Izbavljaj pohvatane na smrt; i koje hoće da pogube, nemoj se ustegnuti od njih.
- 12 Ako li kažeš: Gle, nismo znali za to; neće li razumeti Onaj koji ispituje srca, i koji čuva dušu tvoju neće li doznati i platiti svakome po delima njegovim?
- 13 Sine moj, jedi med, jer je dobar, i saće, jer je slatko grlu tvom.
- 14 Tako će biti poznanje mudrosti duši tvojoj, kad je nadješ; i biće plata, i nadanje tvoje neće se zatrti.
- 15 Bezbožniče, ne vrebaj oko stana pravednikovog, i ne kviri mu počivanje.
- 16 Jer ako i sedam puta padne pravednik, opet ustane, a bezbožnici propadaju u zlu.
- 17 Kad padne neprijatelj tvoj, nemoj se radovati, i kad propadne, neka ne igra srce tvoje.
- 18 Jer bi video Gospod i ne bi Mu bilo milo, i obratio bi gnev svoj od njega na tebe.
- 19 Nemoj se žestiti radi nevaljalaca, nemoj zavideti bezbožnicima.
- 20 Jer nema plate nevaljalcu, žižak će se bezbožnicima ugasiti.
- 21 Boj se Gospoda, sine moj, i cara, i ne mešaj se s nemirnicima.
- 22 Jer će se ujedanput podignuti pogibao njihova, a ko zna propast koja ide od obojice?
- 23 I ovo je za mudrace: Gledati ko je ko na sudu nije dobro.
- 24 Ko govori bezbožniku: Pravedan si, njega će proklinjati ljudi i mrziće na nj narodi.
- 25 A koji ga karaju, oni će biti mili, i doći će na njih blagoslov dobrih.

- ²⁶ Ko govori reči istinite, u usta ljubi.
- ²⁷ Uredi svoj posao na polju, i svrši svoje na njivi, potom i kuću svoju zidaj.
- ²⁸ Ne budi svedok na bližnjeg svog bez razloga, i ne varaj usnama svojim.
- ²⁹ Ne govori: Kako je on meni učinio tako ću ja njemu učiniti; platiću ovom čoveku po delu njegovom.
- ³⁰ Idjah mimo njive čoveka lenjog i mimo vinograda čoveka bezumnog;
- ³¹ I gle, beše sve zaraslo u trnje i sve pokrio čkalj, i ograda im kamena razvaljena.
- ³² I videvši uzeh na um, i gledah i poučih se.
- ³³ Dok malo prospavaš, dok malo prodremlješ, dok malo sklopiš ruke da počineš,
- ³⁴ U tom će doći siromaštvo tvoje kao putnik, i oskudica tvoja kao oružan čovek.

ПОГЛАВЉЕ 25

I ovo su priče Solomunove koje sabraše ljudi Jezekije cara Judinog.

- ² Slava je Božija skrivati stvar, a slava je carska istraživati stvar.
- ³ Visina nebu i dubina zemlji i srce carevima ne može se dosegnuti.
- ⁴ Uzmi od srebra trosku, i izaći će livcu zaklad.
- ⁵ Uzmi bezbožnika ispred cara, i utvrdiće se pravdom presto njegov.
- ⁶ Ne veličaj se pred carem i ne staj na mesto gde stoje vlastelji.
- ⁷ Jer je bolje da ti se kaže: Hodi gore, nego da te ponize pred knezom da vidiš svojim očima.
- ⁸ Ne idi odmah da se preš, gledaj šta bi učinio naposljetku ako bi te osramotio bližnji tvoj.
- ⁹ Raspravi stvar svoju s bližnjim svojim, ali tudje tajne ne otkrivaj,
- ¹⁰ Da te ne bi psovao ko čuje, i sramota tvoja da ne bi ostala na tebi.
- ¹¹ Zlatne jabuke u srebrnim sudima jesu zgodne reči.
- ¹² Zlatna je grivna i nakit od najboljeg zlata mudri karač onome koji sluša.
- ¹³ Veran je poslanik kao studen snežna o žetvi onima koji ga pošalju, i rashladjuje dušu svojim gospodarima.
- ¹⁴ Ko se hvali darom lažnim, on je kao oblaci i vetar bez dažda.
- ¹⁵ Strpljenjem se ublažava knez, i mek jezik lomi kosti.
- ¹⁶ Kad nadješ med, jedi koliko ti je dosta, da ne bi najedavši ga se izbljuvao ga.
- ¹⁷ Retko neka ti noga stupa u kuću bližnjeg tvog, da ne bi nasitivši se tebe omrzao na te.
- ¹⁸ Ko god govori lažno svedočanstvo na bližnjeg svog, on je kao malj i mač i oštra strela.
- ¹⁹ Uzdanje je u nevernika u nevolji zub slomljen i noga uganuta.
- ²⁰ Ko peva pesme žalosnom srcu, on je kao onaj koji svlači haljinu na zimi, i kao ocat na salitru.
- ²¹ Ako je gladan nenavidnik tvoj, nahrani ga hleba, i ako je žedan napoj ga vode.
- ²² Jer ćeš živo ugljevlje zgrnuti na glavu njegovu, i Gospod će ti platiti.
- ²³ Severni vetar nosi dažd, a potajni jezik lice srdito.
- ²⁴ Bolje je sedeti u uglu od krova nego sa ženom svadljivom u kući zajedničkoj.
- ²⁵ Dobar je glas iz daleke zemlje kao studena voda žednoj duši.
- ²⁶ Pravednik koji pada pred bezbožnikom jeste kao izvor nogama zamućen i kao studenac

pokvaren.

²⁷ Jesti mnogo meda nije dobro, i istraživati slavu nije slavno.

²⁸ Ko nema vlasti nad duhom svojim, on je grad razvaljen bez zidova.

ПОГЛАВЉЕ 26

Kao sneg u leto i dažd o žetvi, tako ne dolikuje bezumnome čast.

² Kao vrabac kad prhne i lasta kad odleti, tako kletva nezaslužena neće doći.

³ Bič konju, uzda magarcu, a batina bezumnicima na ledja.

⁴ Ne odgovaraj bezumniku po bezumlju njegovom, da ne budeš i ti kao on.

⁵ Odgovori bezumniku prema bezumlju njegovom, da ne misli da je mudar.

⁶ Ko šalje bezumnika da mu šta svrši, on odseca sebi noge i pije nepravdu.

⁷ Kako hromi hramlje nogama svojim, takva je beseda u ustima bezumnih.

⁸ Kao da baca dragi kamen u gomilu kamenja, tako radi ko čini čast bezumnome.

⁹ Kao trn kad dodje u ruku pijanome, takva je beseda u ustima bezumnih.

¹⁰ Mnogo muke zadaje svima ko plaća bezumniku i ko plaća prestupnicima.

¹¹ Kao što se pas povraća na svoju bljuvotinu, tako bezumnik ponavlja svoje bezumlje.

¹² Jesi li video čoveka koji misli da je mudar? Više ima nadanja od bezumnoga nego od njega.

¹³ Lenjivac govori: Ljuti je lav na putu, lav je na ulicama.

¹⁴ Kao što se vrata obrću na čepovima svojim, tako lenivac na postelji svojoj.

¹⁵ Lenivac krije ruku svoju u nedra, teško mu je prineti je k ustima.

¹⁶ Lenivac misli da je mudriji od sedmorice koji odgovaraju razumno.

¹⁷ Psa za uši hvata ko se prolazeći žesti za tudju raspru.

¹⁸ Kakav je bezumnik koji baca iskre i strele smrtno,

¹⁹ Takav je svaki koji prevari bližnjeg svog pa onda veli: Šalio sam se.

²⁰ Kad nestane drva, ugasi se oganj; tako kad nema opadača, prestaje raspra.

²¹ Ugalj je za žeravicu, drva za oganj, a čovek svadljivac da raspaljuje svadju.

²² Reči su opadačeve kao reči izbijenih, ali silaze unutra u trbuh.

²³ Kao srebrna pena kojom se obloži crep, takve su usne neprijateljske i zlo srce.

²⁴ Nenauidnik se pretvara ustima svojim, a u srcu slaže prevaru.

²⁵ Kad govori umiljatim glasom, ne veruj mu, jer mu je u srcu sedam gadova.

²⁶ Mržnja se pokriva lukavstvom, ali se zloća njena otkriva na zboru.

²⁷ Ko jamu kopa, u nju će pasti; i ko kamen valja, na njega će se prevaliti.

²⁸ Jezik lažan mrzi na one koje satire, i usta koja laskaju grade pogibao.

ПОГЛАВЉЕ 27

Ne hvali se sutrašnjim danom, jer ne znaš šta će dan doneti.

² Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta, tudjin, a ne tvoje usne.

³ Težak je kamen, i pesak je težak; ali je gnev bezumnikov teži od oboga.

⁴ Jarost je nemilostiva, i gnev je plah; ali ko će odoleti zavisti?

⁵ Bolji je javni ukor nego tajna ljubav.

- ⁶ Udarci od prijatelja istiniti su, a celivi nenavidnikovi lažni.
- ⁷ Duša sita gazi saće, a gladnoj duši slatko je sve što je gorko.
- ⁸ Kakva je ptica koja odleti iz svog gnezda, takav je čovek koji otide iz svog mesta.
- ⁹ Ulje i kad veseli srce, tako je prijatelj sladak savetom srdačnim.
- ¹⁰ Ne ostavljaj prijatelja svog ni prijatelja oca svog, i u kuću brata svog ne ulazi u nesreći svojoj: bolji je sused blizu nego brat daleko.
- ¹¹ Sine moj, budi mudar i obraduj srce moje, da imam šta odgovoriti onome ko me ruži.
- ¹² Pametan čovek vidi zlo i skloni se, a ljudi idu dalje i plaćaju.
- ¹³ Uzmi haljinu onome koji se podjemči za tudjina, i uzmi zalog od njega za tudjinku.
- ¹⁴ Ko blagosilja prijatelja svog na glas rano ustajući, primiće mu se za kletvu.
- ¹⁵ Neprestano kapanje kad je velik dažd, i žena svadljiva, jedno su;
- ¹⁶ Ko je ustavlja, ustavlja vetar, i ona se odaje kao mirisavo ulje u desnici.
- ¹⁷ Gvoždje se gvoždjem oštri, tako čovek oštri lice prijatelja svog.
- ¹⁸ Ko čuva smokvu, ješće rod njen; tako ko čuva gospodara svog, biće poštovan.
- ¹⁹ Kako je u vodi lice prema licu, tako je srce čovečije prema čoveku.
- ²⁰ Grob i propast nikada se ne mogu zasititi, tako oči čovečije nikada nisu site.
- ²¹ Srebro u topionici i zlato u peći a čovek u ustima onog koji ga hvali poznaje se.
- ²² Da bezumnoga tucaš u stupi s tučkom s prekrupom, ne bi otišlo od njega bezumlje njegovo.
- ²³ Dobro gledaj stoku svoju i staraj se za stada svoja.
- ²⁴ Jer bogatstvo ne traje daveka niti kruna od kolena do kolena.
- ²⁵ Kad trava naraste i pokaže se zelen, kupi se trava po planinama.
- ²⁶ Jaganjci su ti za odelo, i jarići cena za njivu.
- ²⁷ I dosta ima mleka kozjeg tebi za jelo, i za jelo tvom domu i za hranu tvojim devojkama.

ПОГЛАВЉЕ 28

Beže bezbožnici kad ih niko ne goni, a pravednici su kao lavići bez straha.

- ² Kad se u zemlji zla čine, nastaju joj mnogi knezovi; ali kad se nadje čovek razuman i vešt, ostaje dugo.
- ³ Čovek siromah koji čini krivo ubogima jeste kao silan dažd iza kog nestaje hleba.
- ⁴ Koji ostavljaju zakon, hvale bezbožnike; a koji drže zakon, protive im se.
- ⁵ Zli ljudi ne razumeju šta je pravo; a koji traže Gospoda, razumeju sve.
- ⁶ Bolji je siromah koji hodi u bezazlenosti svojoj nego ko ide krivim putevima ako je i bogat.
- ⁷ Ko čuva zakon, sin je razuman; a ko se druži s izjelicama, sramoti oca svog.
- ⁸ Ko umnožava dobro svoje ujmom i pridavkom, sabira onome koji će razdavati siromasima.
- ⁹ Ko odvraća uho svoje da ne čuje zakon, i molitva je njegova mrska.
- ¹⁰ Ko zavodi prave na zao put, pašće u jamu svoju, a bezazleni naslediće dobro.
- ¹¹ Bogat čovek misli da je mudar, ali razuman siromah ispituje ga.
- ¹² Kad se raduju pravedni, velika je slava; a kad se podižu bezbožnici, traži se čovek.
- ¹³ Ko krije prestupe svoje, neće biti srećan; a ko priznaje i ostavlja, dobiće milost.
- ¹⁴ Blago čoveku koji se svagda boji; a ko je tvrdoglav, upada u zlo.

- 15 Bezbožnik koji vlada narodom siromašnim, lav je koji riče i medved gladan.
- 16 Knez bez razuma čini mnogo nepravde, a koji mrzi na lakomstvo, živeće dugo.
- 17 Čovek koji čini nasilje krvi ljudskoj, bežaće do groba, a niko ga neće zadržati.
- 18 Ko hodi u bezazlenosti, spašće se; a ko je opak na putevima, pašće u jedan mah.
- 19 Ko radi svoju zemlju, biće sit hleba; a ko ide za besposlicama, nasitiće se sirotinje.
- 20 Čovek veran obiluje blagoslovima; a ko nagli da se obogati, neće biti bez krivice.
- 21 Nije dobro gledati ko je ko, jer za zalogaj hleba čovek će učiniti zlo.
- 22 Nagli da se obogati čovek zavidljiv, a ne zna da će mu doći siromaštvo.
- 23 Ko ukorava čoveka naći će posle veću milost nego koji laska jezikom.
- 24 Ko krade oca svog i mater svoju, i govori: Nije greh, on je drug krvniku.
- 25 Oholi zameće svadju; a ko se uzda u Gospoda, izobilovaće.
- 26 Ko se uzda u svoje srce, bezuman je; a ko hodi mudro, izbaviće se.
- 27 Ko daje siromahu, neće mu nedostajati; a ko odvraća oči svoje, biće mu mnogo kletava.
- 28 Kad se podižu bezbožnici, sakriva se čovek; a kad ginu, umnožavaju se pravedni.

ПОГЛАВЉЕ 29

- Čovek koji po karanju ostaje tvrdoglav, ujedanput će propasti, da neće biti leka.
- 2 Kad se umnožavaju pravednici, veseli se narod; a kad vlada bezbožnik, uzdiše narod.
- 3 Ko ljubi mudrost, veseli oca svog; a ko se druži s kurvama, rasipa svoje dobro.
- 4 Car pravdom podiže zemlju; a ko uzima mito, satire je.
- 5 Ko laska prijatelju svom, razapinje mrežu nogama njegovim.
- 6 U grehu je zlog čoveka zamka, a pravednik peva i veseli se.
- 7 Pravednik razume parbu nevoljnih, a bezbožnik ne mari da zna.
- 8 Podsmevači raspaljuju grad, a mudri utišavaju gnev.
- 9 Mudar čovek kad se pre s ludim, ili se srdio ili smejao, nema mira.
- 10 Krvopije mrze na bezazlenoga, a pravi se brinu za dušu njegovu.
- 11 Sav gnev svoj izliva bezumni, a mudri ustavlja ga natrag.
- 12 Koji knez sluša lažne reči, sve su mu sluge bezbožne.
- 13 Siromah i koji daje na dobit sretaju se; obojici Gospod prosvetljuje oči.
- 14 Koji car pravo sudi siromasima, njegov će presto stajati doveka.
- 15 Prut i kar daju mudrost, a dete pusto sramoti mater svoju.
- 16 Kad se umnožavaju bezbožnici, umnožavaju se gresi, a pravednici će videti propast njihovu.
- 17 Karaj sina svog, i smiriće te, i učiniće milinu duši tvojoj.
- 18 Kad nema utvare, rasipa se narod; a ko drži zakon, blago njemu!
- 19 Rečima se ne popravlja sluga, jer ako i razume, opet ne sluša.
- 20 Jesi li video čoveka naglog u besedi svojoj? Više ima nadanja od bezumnog nego od njega.
- 21 Ako ko mazi slugu od malena, on će najposle biti sin.
- 22 Gnevljiv čovek zameće svadju, i ko je naprasit, mnogo greši.
- 23 Oholost ponižuje čoveka, a ko je smeran duhom, dobija slavu.

- ²⁴ Ko deli s lupežem, mrzi na svoju dušu, čuje prokletstvo i ne prokazuje.
²⁵ Strašljiv čovek meće sebi zamku; a ko se u Gospoda uzda, biće u visokom zaklonu.
²⁶ Mnogi traže lice vladaočevo, ali je od Gospoda sud svakome.
²⁷ Pravednima je mrzak nepravednik, a bezbožniku je mrzak ko pravo hodi.

ПОГЛАВЉЕ 30

Reči Agura sina Jakejevog; sabrane reči tog čoveka Itilu, Itilu i Ukalu.

- ² Ja sam ludji od svakog, i razuma čovečijeg nema u mene.
³ Niti sam učio mudrost niti znam svete stvari.
⁴ Ko je izašao na nebo i opet sišao? Ko je skupio vetar u pregršti svoje? Ko je svezao vode u plašt svoj? Ko je utvrdio sve krajeve zemlji? Kako Mu je ime? I kako je ime Sinu Njegovom? Znaš li?
⁵ Sve su reči Božije čiste; On je štit onima koji se uzdaju u Nj.
⁶ Ništa ne dodaj k rečima Njegovim, da te ne ukori i ne nadješ se laža.
⁷ Za dvoje molim Te; nemoj me se oglušiti dok sam živ:
⁸ Taštinu i reč lažnu udalji od mene; siromaštva ni bogatstva ne daj mi, hrani me hlebom po obroku mom,
⁹ Da ne bih najedavši se odrekao se Tebe i rekao: Ko je Gospod? Ili osiromašivši da ne bih krao i uzalud uzimao ime Boga svog.
¹⁰ Ne opadaj slugе gospodaru njegovom, da te ne bi kleo i ti bio kriv.
¹¹ Ima rod koji psuje oca svog i ne blagosilja matere svoje.
¹² Ima rod koji misli da je čist, a od svog kala nije opran.
¹³ Ima rod koji drži visoko oči svoje, i vedje mu se dižu uvis.
¹⁴ Ima rod kome su zubi mačevi i kutnjaci noževi, da proždire siromahe sa zemlje i uboge izmedju ljudi.
¹⁵ Pijavica ima dve kćeri, koje govore: Daj, daj. Ima troje nesito, i četvrto nikad ne kaže: Dosta:
¹⁶ Grob, materica jalova, zemlja koja ne biva sita vode, i oganj, koji ne govori: Dosta.
¹⁷ Oko koje se ruga ocu i neće da sluša matere, kljuvaće ga gavrani s potoka i jesti orlići.
¹⁸ Troje mi je čudesno, i četvrtog ne razumem:
¹⁹ Put orlov u nebo, put zmijin po steni, put ladjin posred mora, i put čovečiji k devojci.
²⁰ Takav je put kurvin: jede, i ubriše usta, pa veli: Nisam učinila zla.
²¹ Od troga se potresa zemlja, i četvrtog ne može podneti:
²² Od slugе, kad postane car, od bezumnika, kad se najede hleba.
²³ Od puštenice, kad se uda, od sluškinje kad nasledi gospodju svoju.
²⁴ Četvoro ima maleno na zemlji, ali mudrije od mudraca:
²⁵ Mravi, koji su slab narod, ali opet pripravljaju u leto sebi hranu;
²⁶ Pitomi zečevi, koji su nejak narod, ali opet u kamenu grade sebi kuću;
²⁷ Skakavci, koji nemaju cara, ali opet idu svi jatom;
²⁸ Pauk, koji rukama radi i u carskim je dvorima.
²⁹ Troje lepo korača, i četvrto lepo hodi:
³⁰ Lav, najjači izmedju zverova, koji ne uzmiče ni pred kim,
³¹ Konj opasan po bedrima ili jarac, i car na koga niko ne ustaje.

- ³² Ako si ludovao ponesavši se ili si zlo mislio, metni ruku na usta.
- ³³ Kad se razbija mleko, izlazi maslo; i ko jako nos utire, izgoni krv; tako ko draži na gnev, zameće svadju.

ПОГЛАВЉЕ 31

Reči cara Lemuila; sabrane reči, kojima ga je učila mati njegova.

- ² Šta, sine moj, šta, sine utrobe moje, i šta, sine zaveta mojih?
- ³ Ne daj krepost svoju ženama, ni puteve svoje onima što satiru careve.
- ⁴ Nije za careve, Lemuilo, nije za careve da piju vino, ni za knezove da piju silovito piće,
- ⁵ Da ne bi pijući zaboravio uredbe, i izmenio pravicu kome nevoljniku.
- ⁶ Podajte silovito piće onome koji hoće da propadne, i vino onima koji su tužnog srca;
- ⁷ Neka se napije i zaboravi svoje siromaštvo, i da se više ne seća svoje muke.
- ⁸ Otvaraj usta svoja za nemoga, za stvar svih namenjenih smrti.
- ⁹ Otvaraj usta svoja, sudi pravo, daj pravicu nevoljnome i ubogome.
- ¹⁰ Ko će naći vrsnu ženu? Jer vredi više nego biser.
- ¹¹ Oslanja se na nju srce muža njenog, i dobitka neće nedostajati.
- ¹² Čini mu dobro, a ne zlo, svega veka svog.
- ¹³ Traži vune i lana, i radi po volji rukama svojim.
- ¹⁴ Ona je kao ladja trgovačka, iz daleka donosi hranu svoju.
- ¹⁵ Ustaje dok je još noć, daje hranu čeljadi svojoj i posao devojkama svojim.
- ¹⁶ Misli o njivi, i uzme je, od rada ruku svojih sadi vinograd.
- ¹⁷ Opasuje snagom bedra svoja i krepí mišice svoje.
- ¹⁸ Vidi kako joj je dobra radnja, ne gasi joj se noću žižak.
- ¹⁹ Rukama svojim maša se preslice, i prstima svojim drži vreteno.
- ²⁰ Ruku svoju otvara siromahu, i pruža ruke ubogome.
- ²¹ Ne boji se snega za svoju čeljad, jer sva čeljad njena ima po dvoje haljine.
- ²² Pokrivače sama sebi gradi, tako platno i skerlet odelo joj je
- ²³ Zna se muž njen na vratima kad sedi sa starešinama zemaljskim.
- ²⁴ Košulje gradi i prodaje, i pojase daje trgovcu.
- ²⁵ Odelo joj je krepost i lepota, i osmeva se na vreme koje ide.
- ²⁶ Usta svoja otvara mudro i na jeziku joj je nauka blaga.
- ²⁷ Pazi na vladanje čeljadi svoje, i hleba u lenjosti ne jede.
- ²⁸ Sinovi njeni podižu se i blagosiljaju je; muž njen takodje hvali je;
- ²⁹ Mnoge su žene bile vrsne, ali ti ih nadvišuješ sve.
- ³⁰ Ljupkost je prevarna i lepota tašta; žena koja se boji Gospoda, ona zaslužuje pohvalu.
- ³¹ Podajte joj od ploda ruku njenih, i neka je hvale na vratima dela njena.